

גינן טיפולי ב'כרמל'

ביוני 2010 הסתיימה בבית סוהר 'כרמל' קבוצת גינן טיפולי, שהתקיימה במסגרת מערך החינוך בבית הסוהר, כחלק ממיזם כללי של מחוז צפון. קבוצת הגינן כללה 12 מפגשים בהדרכת זוהר נהיר, מטפלת באמצעות גינן, בליווי קצין החינוך אוהד צוקרמן ובתמיכתו של מפקד כלא 'כרמל', סג"ד ישראל שושן וקצין אג"מ של בית הסוהר, ר/כ שאוקי חרב.

תרפיה באמצעות גינן היא תהליך בו משתמשים בפעילויות של גינן ואהבה לטבע ככלי לשיקום ולריפוי אנשים. המטרה הכללית של הגינן הטיפולי היא שיפור איכות החיים של המטופל, מבחינה נפשית ופיזית. בחירת האסירים לקבוצה נעשתה לאחר שיחות עם עובדות סוציאליות וקצינות חינוך, ועשרת האסירים שנבחרו מוגדרים אובדניים וחלשים הזקוקים לתמיכה. במסגרת הקבוצה האסירים שתלו וזרעו ירקות, אבל גם בנו אדניות, הכינו מתקנים לעציצים ועסקו בטיפוח מרכז החינוך באמצעות גינן וצמחיה. מיזם גינן טיפולי נערך גם בכלא 'מגידו', באגף אסירי עבודה. 15 אסירים השתתפו בו ובזכות עבודתם, החצר שהיתה מלאה בעשבים שוטים - הפכה לפינת חמד ירוקה ופורחת.

חניכה ותמיכה לאסירים ב'כרמל'

במרס 2010 התגבשה בבית סוהר 'כרמל' קבוצת חונכים, שמטרתה פיקוח והכוונה לאסירי השגחה על ידי אסירים תומכים במשך כל שעות היום. תקופת המאסר היא שלב משברי בחיי אדם. אסירים חונכים יכולים ליצור קשר בלתי אמצעי עם אסירי השגחה, להקל עליהם ולהעניק להם הכוונה. הקשר עם האסיר החונך מעניק לחניך תמיכה, ובו בזמן הוא מאפשר לאסירים התומכים להתנסות בלקיחת אחריות ובעשיית שינוי. קבוצת החונכים ב'כרמל' מונה 12 אסירים והם נפגשים פעם בשבוע. פגישה נוספת מתקיימת בין החונכים לעובדת הסוציאלית של התוכנית. הן החונכים והן אסירי השגחה יוצאים נשכרים מהמיזם ומבטאים שביעות רצון רבה ממנו.

קורס 400 בבי"ח שניידר

חניכי קורס סוהרים 400 ארגנו יום התרמה לילדים מאושפזים בבית החולים "שניידר" בפתח-תקווה. חניכי הקורס ביקרו בשלוש מחלקות בבית החולים ובמועדון במקום. הם הביאו לכל ילד שי וארגנו הופעת קוסם. המיזם ליום ההתנדבות הגיע מכספי החניכים, שאמרו שהם חשים כי פועלם הוא בגדר שליחות.

הכשרה להתמודדות עם אסירים חריגים

במרכז הרפואי "באר יעקב" נערכה הכשרה לסוהרים, ייחודית ויחידה מסוגה בארץ, שמטרתה לסייע להם בהתמודדות יומיומית עם אסירים בעלי הפרעות נפשיות. בין השאר קיבלו הסוהרים במסגרת ההכשרה, כלים למניעת מקרים אובדניים של אסירים ופגיעה שלהם בסגל. בשנים האחרונות מתמודד שב"ס עם קליטת אסירים בעלי הפרעות נפשיות

ורקע פסיכיאטרי. הריכוז הגבוה ביותר של אסירים כאלה קיים ביחידות של מחוז מרכז. בעקבות דיונים שנערכו בין פיקוד מחוז המרכז להנהלת המרכז הרפואי "באר יעקב", ומתוך רצון לבחון דרכים להקניית מיומנויות לסוהר בהתמודדות עם אסירים חריגים, במצב נפשי בעייתי - נולד הרעיון לקיים לסוהרים הכשרה ייחודית בנושא.

בחדש יולי הסתיימו שני מחזורי הכשרה לסוהרים. עם המשתתפים נמנו סוהרים במחלקות מב"ן וסוהרים המשובצים לאגפים בהם ישנו ריכוז של אסירים הסובלים מבעיות נפשיות. כל המשתתפים היו סוהרים ותיקים (מעל שנתיים בשירות), בעלי נכונות והתאמה לעבודה עם אוכלוסיות ייחודיות. ההכשרה נערכה במרכז הרפואי, ארכה חמישה ימים, וכללה חשיפה לעולמם של חולים במחלות נפש, לימודים, סיורים וסדנאות. היא שילבה חשיפה מקרוב לעולם נפגעי הנפש, לצד הקניית ידע וכלים מקצועיים. בעתיד יימשכו המפגשים בין משתתפי ההכשרה בבאר יעקב לנציגי בית החולים, כדי לחזק את תוצרי ההכשרה וללוות את בוגריה.

חניכי קורס קצינים מנהלי תורמים לקהילה

חניכי קורס קצינים מנהלי, מחזור ל"ו, יצאו רגע לפני חשיפת דרגות הקצונה וסיום הקורס, לפעילות של תרומה לקהילה בבית הספר 'לוטם' שברחובות. בית ספר 'לוטם' מיועד לילדים ונערים מגיל שש עד 21, הלוקים בפיגור ובאוטיזם. במהלך הפעילות בבית הספר הפעילו הקצינים את התלמידים בעבודות יצירה ובמשחקי ספורט היתולי. כמו כן, הכינו החניכים בבית הספר גינה של צמחי תבלין.

יום עיון "נפש מעבר לחומות"

בראשית יוני נערך ב'בית מורשת' יום-עיון מטעם מחוז המרכז - "נפש מעבר לחומות". מטרת יום העיון היתה חשיפה והקניית ידע ודרכי התמודדות עם האוכלוסיות הייחודיות במחוז המרכז, בדגש על מניעת תופעת האובדנות, פגועי נפש במסגרות כליאה ואסירים טעוני פיקוח. בין השאר הוצגו ביום העיון העשייה הטיפולית המשולבת של כל גורמי בית הסוהר, וההתמודדות היומיומית עם אוכלוסיות טעוני פיקוח בבתי המעצר 'מגן' ו'ניצן' ובכלא 'נוה תרצה'.

יום העיון יועד לנציגים מכלל הסגל בבתי הסוהר בדגש על סגל האגפים, מפקדי משמרת ומפקדי אסירים, וכן נציגים משאר המגזרים המקיימים מגע יומיומי עם האסירים. השתתפו בו כ-250 איש.

מניעת תאונות דרכים בחרמון

במרכז החינוך בכלא 'חרמון' מתקיימת פעילות שנתית ענפה בנושא מניעת תאונות דרכים. הפעילות כוללת הרצאות של אנשי מקצוע, נפגעי תאונות דרכים ובני משפחותיהם, והפעלת פורום "בטיחות בדרכים" המורכב מאסירים בבית הסוהר.

במסגרת פעילות זו התקיימה פעילות הסברה בשיתוף הרשות הלאומית

ליגת קטרגל שב"סית לתפארת

בתחילת שנת 2009 יום רס"ר שמעון אלקבץ, מיחידת 'נחשון', את הקמתה של ליגת קטרגל בארגון. יוזמתו הובילה להיענות מרשימה מצד כלל היחידות ולהרשמה של עשר קבוצות, כולן מהמחוז הדרומי. בתום ההכנות, שכללו בין השאר מינוי מרכז ליגה, סדרן ואנשי לוגיסטיקה, הוצאת לוח משחקים, תיאום מגרשים והקצאת שופט מקצועי לכל משחק - החל מחזור הפתיחה, שהיה ססגוני ומרתק.

כל משחקי ליגת הקטרגל נערכים בשעות הערב, על חשבון זמנם הפנוי של הסוהרים המשתתפים. המשחקים נערכים במגרש מקצועי בבאר שבע, והשופטים מגיעים ישירות מהליגה הלאומית ומליגת העל. למשחקים מגיע קהל רב ונלהב.

לדברי אלקבץ, "ניתן להכתיר את משחקי הקטרגל בשב"ס כהצלחה. המטרה הושגה והליגה שלנו מטביעה חותם בארגון, הן בהיבט החברתי והן בהיבט הספורטיבי. גאוות היחידה וגיבוש הסוהרים סביב המשחקים מרשימים במיוחד, כאשר המודעות ושיפור הכושר הגופני רק גדלים מעונה לעונה". מי שמעוניין לקבל עדכונים שוטפים על מצב הליגה והמשחקים, מוזמן לגלוש לאתר WWW.FOOTBALL-IPS.IOS.ST

הסמכה לקשירת ציצית

שיתוף פעולה בין 'תעשיות שב"ס' לרבנות שב"ס הוביל לפריצת דרך בכל הקשור לפעילות אסירים באגף הדתי התורני בבתי הסוהר 'אלה' ו'רימונים'. האסירים הנמצאים באגף התורני של בית הסוהר עברו הכשרה והסמכה ייחודית, המאפשרת להם 'קשירת ציצית'. האסירים מתוגמלים על עבודתם בהתאם לתפוקה. בשלב זה ישנן כבר הזמנות ליותר מ-22 אלף יחידות ציצית, שנתפרו במפעלי 'תעשיות שב"ס' והועברו לאגף התורני לביצוע הקשירה.

לבטיחות בדרכים, מטופלי אגף שיקום ב'חרמון', עיריית עפולה ו'אגד' עפולה, במתחם התחנה המרכזית בעפולה. היא כללה הקמת דוכן, חלוקת עלוני הסברה ועוד. שלושה אסירים יצאו מכלא 'חרמון' בליווי מנהל אגף השיקום וקצינת החינוך, כדי להשתתף בפעילות.

הוקרה למרכז הרפואי זיו

בטקס חגיגי שהתקיים במרכז הרפואי 'זיו' בצפת, העניק מפקד כלא 'צלמון', גונדר משנה שרון שואן, תעודת הוקרה לחברי הנהלת המרכז הרפואי, על שיתוף הפעולה המיוחד שנרקם בינו לבין הכלא. שואן הודה על שיתוף הפעולה ההדוק ועל התחשבות הצוות הרפואי במגבלות המערכת ובצרכים הבריאותיים של האסירים.

ד"ר קלין שפירא, סגן המנהל, אמר בטקס: "המרכז הרפואי 'זיו' פועל למען הקהילה במגוון תחומים, ביניהם שיתוף הפעולה עם כלא 'צלמון'... המרכז הרפואי רואה עצמו חלק בלתי נפרד מהקהילה".

קורס סיעות מאומנות ב'נוה תרצה'

לראשונה בשב"ס נפתח קורס 'סיעות מאומנות' לאסירות כלא 'נוה תרצה'. מערך התעסוקה, ענף הכשרה מקצועית, בשיתוף הנהלת בית הסוהר חברו יחדיו ויזמו את הקורס הייחודי, המועבר על ידי המכללה למדעי הבריאות וההתנהגות. הרעיון לקורס נולד בהשראת הנציב, שביקש לבחון שיטות טיפול חדשניות באסירות כחלק מתהליך שמטרתו צמצום ומניעת אובדנות בבתי הסוהר.

בקורס הראשון משתתפות כ-12 אסירות, רובן בוגרות עשר שנות לימוד לפחות, בעלות פוטנציאל ומוטיבציה גבוהים. אורך הקורס 100 שעות לימוד אקדמיות. תהליך ההכשרה כולל נושאים בתחום הרפואה המונעת, היגינה וטיפול סיעודי. במסגרת ההכשרה המעשית יתגלו האסירות הלומדות את שיעוריהן עם אסירות אחרות, אשר תיבחרנה על ידי הנהלת הכלא.

יום-עיון בנושא אוכלוסיות מיוחדות

בחדש יוני נערך ב'בית מורשת' יום-עיון בנושא עבודה מול אוכלוסיות ייחודיות - נשים וטעוני פיקוח. מחוז מרכז מחזיק במספר הגדול ביותר של עצורים ושופטים בעלי הפרעות נפשיות. יום העיון, ביוזמת מפקד המחוז ובהשתתפות כ-400 עובדים מהמגזרים השונים במחוז ובבתי הסוהר, נולד מתוך הצורך להתמקצעות ולרכישת כלים שיסייעו לסגל בעבודתו. היום נפתח בהרצאות של אנשי מקצוע מבית החולים הפסיכיאטרי 'באר יעקב'. בהמשך הוצגה פעילות שב"ס בשטח, דרך תוכנית כת"ף בכלא 'נוה-תרצה' ואגף טעוני הפיקוח במג"ן. לסיום הועלתה ההצגה 'המאניה שלי', המבוססת על סיפורה האישי של שרית גרינברג, חולה במאניה-דיפרסיה.

כוח כת"ר בקציעות

אחד האתגרים שעמדו בפני שב"ס עם העברת כלא 'קציעות' מידי צה"ל לידיו היה התמודדות מול אימים פנימיים וחיצוניים. בכלא מוחזקים באוהלים כ-2,500 אסירים ועצורים בטחוניים. התנאים בו כוללים תנועת אסירים כל שעות היממה, ללא חומה או מעגלי אבטחה, למעט מגרלים ורכב סיור. נוסף לכך, הכלא נמצא במרחק של כחמישה קילומטרים בלבד מהגבול המצרי, ורחוק מיחידות המחוז הדרומי לשם קבלת סיוע בעת חירום. באוקטובר 2007 אף התרחש ב'קציעות' אירוע חמור רחב-היקף, שאופיין בהפרות סדר במתחם ב' ולווה בהצתת אוהלים ובהשלכת חפצים על אנשי הסגל.

בשל כל אלה, התעורר הצורך למתן מענה בטחוני מידי לאימים האורבים בפתח, וב'קציעות' הוחלט על הקמת יחידת כת"ר ("כוח התערבות ראשונית"), שתפקידה התערבות במצבי חירום. ההחלטה נפלה בהשראתו ובגיבוי המלא של מפקד המחוז הדרומי, גונדר אלי גביוון, וביצועה הוטל על מפקד הכלא, תת גונדר שלומי כהן.

אנשי היחידה, הלוחמים, נבחרו בקפידה רבה מתוך סגל הסוהרים הקיים, תוך הגדרת קריטריונים נוקשים במיוחד לאור משימות הביטחון המגוונות, המיידיות והחשובות העומדות בפניהם. מיום הקמת היחידה עוברים לוחמיה הכשרות ואימונים הן במסגרת היחידתית והן במסגרת המחוז. צוותים ייעודיים של היחידה ערוכים מול מגוון מצבי חירום: טיפול בהפרות סדר, טיפול בהתפרצות אסירים אל מחוץ למתחם, מענה ראשוני לניסיון בריחת אסיר, לוחמה בלתי חמושה; שימוש באמצעים אלקטרוניים, שימוש במשקפות לראיית לילה, התמקצעות בקריאת מפות; הכרת השטח ויכולת שיתוף פעולה מבצעי עם יחידות צה"ל, הפעלת רובי 'פרדל' במסגרת היחידה והפעלת טילי 'לאו' בסיוע צה"ל.

פעילות תורנית חווייתית לאסירי 'מגן'

"לב נשבר ונדרכה אלוהים לא תבזה" (תהילים, נ"א)

במתקן מגן מוחזקת אוכלוסיית אסירים ייחודית המאופיינת בחסכים רגשיים, חינוכיים ותפקודיים. באגף טעוני הפיקוח שבמתקן מפעילה הרבנות מדרשה תורנית המותאמת לאסירים אלה, ומאפשרת להם להשתתף באופן פעיל במסגרת קבועה יומיומית בה הם יכולים להתפלל, ללמוד תורה ולקחת חלק בפעילויות חברתיות שונות.

לקראת כל חג דואג רב היחידה לבצע באגף זה פעילות ייחודית הקשורה לאופי החג, לערכיו ולמשמעויותיו המסורתיות. כמו כן נוהג הרב להפעיל את המשתתפים בחוויות הפעלה שונות הקשורות לכל חג וחג.

אחת הפעילויות המיוחדות והחוויתיות שהתקיימה השנה באגף היתה אפיית מצות לפסח. בפעילות נטלו חלק אסירים מהאגפים השונים, והיא כללה צפייה בסרט הדגמה והסברים, ואפייה של מצות באמצעות מתקנים מיוחדים שהועמדו לטובת המשתתפים. קשה לתאר את השמחה והבעת התודה המרגשת שהביעו האסירים כלפי מארגני הפעילות, הנהלת בית הסוהר ורבנות שב"ס.

רגש בידיים

"אין לי רגש בידיים!" צעק אחד מנערי כלא 'אופק' בזמן שיעור אמנות, כאשר משטח הנחושת עליו עבד נקרע מעוצמת הכוח שהפעיל בידיו.

"רגש בידיים" הוא שמו של מיזם קהילתי חדש הנערך ב'אופק' בשיתוף עם מכללת בית ברל. במסגרת

המיזם ניתנת לנערים הזדמנות מיוחדת לעשות דברים טובים, באותן ידיים שבעבר פגעו והרסו. אחת לשבוע נפגשים הנערים בחדר האמנות בכלא ומעצבים ביחד פסל בדמות אריה מתוך ספר הילדים "אין אריות כאלה" (כתב ואייר אמי רובינגר). פסל האריה ייתרם בסוף התהליך למחלקת אונקולוגיה ילדים בבי"ח "הרסה עין-זכרם" בירושלים,

לרווחתם של הילדים החולים ובני משפחותיהם.

במהלך המפגשים הקבוצתיים הנערים מתחברים לחלקים הטובים, הרכיבים והשמחים שבהם ומתרכזים לשעה קלה בעשייה למען האחר, למען החברה. המיזם מזמן לנערים ולכלל בית הסוהר הזדמנות להתחבר לילדות, לנתינה ולחמלה. סוהרים במדים עוברים ליד האריה ומחייכים, המורים שואלים

ומתעניינים והנערים משתוקקים להיכנס לחדר האמנות כדי לתרום את חלקם. הבחירה בנתינה למחלקה אונקולוגית אפשרה לנערים לפגוש את עצמם במקום לא צפוי. גם הילדים החולים, כמוהם, נאלצים לשהות תקופה ארוכה במקום זר שאינו ביתם. גם הם מפחדים מהמדים, מתגעגעים לחברים, לבית ולמשפחה; גם שגרת החיים שלהם הופרה באופן פתאומי, אבל מסיבה אחרת. פסל האריה וגם ספרים, שנתרמו למיזם על ידי הוצאת "כתר", מציעים דרך נוספת להקל על סבלם של הילדים החולים.

יש לציין כי מחלקת בית החולים היתה שותפה מלאה לתהליך והסכימה לקלוט את פסל האריה עוד בשלביו המוקדמים של המיזם. צוות הרווחה של המחלקה הגיע לבית הסוהר כדי לפגוש את הנערים ולספר להם על עבודתם עם הילדים. "צריך שהאריה יחייך", אמר אחד הנערים. "הוא צריך להיות צבעוני ושמח", הכריז נער אחר, ולנו לא נותר אלא לחייך בהסכמה.

אסירים לומדים אין לנהל תקציב

במסגרת קורסי ההכשרה המקצועית לאסירים בשב"ס, נמצא שחלק גדול מהאסירים נקלע לעולם הפשע כתוצאה מקשיים כלכליים. כיוון שכך, הוחלט בשירות בתי הסוהר לתת לאסירים, נוסף להכשרה המקצועית, גם כלים מתקנים ומשלימים בנושאי ניהול תקציב עסקי, הנהלת חשבונות ומחשוב. התקווה היא שכלים אלה יאפשרו לאסירים להשתלב בשוק העבודה עם שחרורם. בקורס הראשון, שנערך בבית סוהר 'דקל', הוכשרו כ-40 אסירים. אחד האסירים שסיים את הקורס אמר: "אם אני לא נותן סיגריה לאסירים אחרים בכל יום - בסוף החודש אני חוסך כסף".

חדשות מינהל ת"ל

מתחשק לכם להיות וירטואליים או מעשיים?

לקראת חודש ספטמבר יוקצו לסוהרי הקבע 300 נקודות אישיות (על פי חלקיות המשרה) לרכישה בסניפי H&O. כבר כעת קיבלנו נקודות וירטואליות: 2,500 לרכישה ב-H&O ו-1,500 לרכישה ב-TAGWOMAN.

הבינוי מתגייס למאבק

במסגרת המאבק באובדנות הוחלט להשקיע אמצעים פיזיים על מנת להבטיח סביבה מוגנת ככל האפשר לאסירים מועדים לפורענות. במסגרת זו משפצת כיום מחלקת בינוי תאי פיקוח בכל המחוזות על מנת להתאימם להנחיות החדשות שיצאו בנושא. במקביל, משופצים כיום תאים שיהפכו לתאי השגחה ("חלליות"). תאי השגחה אלו כוללים חומר מיוחד המרפד את כל התא ומונע פגיעה עצמית, מצלמות וכלים אנטי ונדליים.

מחלקת רכישות יוצאת לשטח

נציגי מחלקת רכישות קיימו ימי עיון בשלושת המחוזות בנושאים מחלקתיים כגון: רכש, מכרזים והמערכת הלוגיסטית. במסגרת ימי העיון נפגשו אנשי המחלקה עם אנשי תחום התמיכה הלוגיסטית ביחידות ובמחוז ליום שכלל הדרכה, שאלות ותשובות והיוון חוזר של אנשי השטח.

דבר השף: שב"ס - ראש בריא בגוף בריא

לוחות המזון החדשים פתחו בפני הסוהרים מגוון אפשרויות לאכילה של מזונות בריאים, בתוכם אפשר למצוא פסטה מקמח מלא, קינואה, קוסקוס מלא, לחם קל ובחריגול.

בנוסף, חדרי האוכל מקושרים בירקות מחמשת הצבעים ולמי שאוהב דגים או רוצה תוספת אומגה אנו מציעים פילה טונה ברוטב פיקנטי, בקלה ומושט. בארוחות הבוקר מוגשים גם יוגורט עם גרנולה וקורנפלקס עם חלב. המזון של הסגל מבושל בשמן קנולה ובסלטים משתמשים גם בשמן זית או ב"זיתולה" (שמן קנולה ושמן זית). בכל לוחות המזון, של האסירים ושל הסגל, הופחת השימוש

בטיגון, ירדה המדרגה ובימי שני בערב מגישים ארוחה בסגנון ישראלי הכוללת פיתות, חומס, פלאפל וסלט.

מינעת אובדנות אסירים

תופעת האובדנות בקרב אסירים היא אחד הנושאים המרכזיים המטופלים השנה על ידי מינהל טכנולוגיות, בראשותו של תג"ד ישראל רום. רום הטיל על רמ"ח תקשוב, גנ"מ משה וייס, לתכלל את הפעילות הרבה המבוצעת על ידי מחלקות המנהל השונות. פעילות מנ"ט, המשתקפת בעבודת הצוות, באה לידי ביטוי באמצעים הבאים:

1. פיתוח מערכות BI (על ידי מחלקת פי"מ), האוספות מידע מכלל המערכות הממוכנות בשב"ס.
2. איתור אזיקים אלקטרוניים (על ידי ענף אמל"ח) אשר יתרעו בעת ניסיון אובדני.
3. פיתוח מערכת VC - וידאו קונפרנס" (על ידי ענף תשתיות) המאפשרת אבחון פסיכיאטרי מרחוק.
4. התקנת אמצעי צפייה (על ידי ענף הנדסה), המאפשרים פיקוח מתוך יומן האגף והמשל"ט אחר פעילות אסירים אובדניים הנמצאים בתאי הפיקוח וההשגחה.

החידוש האחרון בתחום הוא מערכת "נפש פעילה", המתריעה ביומן האגף ובמשל"ט על העדר תנועה של אסיר הנמצא בתא השירותים. עם כניסת האסיר לשירותים נדרכת המערכת, ומרגע זה מתחיל תהליך ניטור חוסר תזוזה. במקרה של חוסר תזוזה למשך דקה, מתקבלת התרעה קולית וחזותית קצרה ביומן וברחבי האגף. אם חוסר התנועה נמשך 20 שניות נוספות - מתקבלת התרעה רציפה ותמונת המצלמה המותקנת בשירותים מועברת ישירות ליומן ולמשל"ט.

הקיץ הותקנה המערכת בבימ"ר תל אביב, לצורך ניסוי ובחינת יעילותה.

טקס מצטיינים בתרומה לקהילה

ב-3 באוגוסט נערך במפקדת מחוז טקס מרגש לציון התרומה לקהילה של יחידות מחוז מרכז וסוהריהן. השנה צוין הטקס לזכרו של סוהר 'דימונים', מנסור חוסיין ז"ל, אשר הקריב את חייו בהצילו ילדה שטבעה בים. משפחתו של מנסור ז"ל בחרה להנציח את זכרו על ידי הענקת פרסים כספיים ליחידה ולסוהר המצטיינים בתחום התרומה לקהילה, ותאריך הטקס נקבע בדיוק ביום השנה למותו.

בטקס נכחו הנציב, רב גונדר בני קניאק, בני משפחתו של הסוהר, אנשי מפקדת מחוז מרכז בראשות הממ"ז והסממ"ז, רמ"ל הדרכה, מפקדי בתי הסוהר וסוהרים מיחידות המחוז.

הטקס נערך זו השנה השלישית ברציפות, והשנה זכו במקומות הראשונים: כלא 'דימונים' - היחידה המצטיינת, ורס"מ שמעון קרוש מכלא 'השרון' - הסוהר המצטיין.

אביו של מנסור חוסיין ז"ל מעניק תעודת הוקרה

חדשות מינהל מש"א - על ענייני לבנות, בחו"ל ומה שביניהם

קציני הרווחה הראשון בשב"ס. מדובר בקורס מקצועי בו השתתפו כל קציני הרווחה משלושת המחוזות ומהנציבות. במהלך הקורס התמקצעו קציני הרווחה בתחומים שונים, ביניהם תהליך קליטת הסוהר, דרכי התמודדות של הסגל, התערבות בזמן משבר ופרישה מהשירות.

אבחון ומיון בממד"ה

פעולות צוות האבחון והמיון בממד"ה מתחילות מהצעד הראשון שעושה העובד בארגון. חשוב לנו לנסות ולוודא כי העובד אכן מתאים לארגון וכי יכולותיו תואמות את דרישות התפקיד.

גיבוש - בשנת 2009 החלו לפעול גיבושי סוהרים. לגיבושים אלה מגיעים עשרות מועמדים לתפקיד סוהרי ביטחון, המשתתפים במשך יומיים בפעילויות קבוצתיות, מבחני כושר, ראיונות וסימולציות. כל זאת תחת עיניהם הפקוחות של מערכי שטח ופסיכולוגים. מטרת הגיבוש היא להבין האם המועמדים מתאימים לסוהרות ולאיזה סוג יחידה הם מתאימים ביותר. מרכזי הערכה לקצונה ולקצונה בכירה - לאחרונה פורסם נוהל מרכזי הערכה ובו מספר חידושים:

1. לא ייערך דיון עבור מועמדים שקיבלו ציוני קצה (ציונים גבוהים מאוד או נמוכים מאוד).
2. המועמד יקבל את סיכום הדיון שנערך לגביו - לידיו.
3. דיוני בכירים ייערכו על ידי ראשי האגפים.
4. למרכזי הערכה לקצונה ייעודית יוקדשו מעתה יומיים: יום אחד יוקדש לצפייה במועמדים ויום נוסף לדיון ולמסקנות.

תרומתם של מערכי השטח בתהליכי המיון חשובה והכרחית, ולכן אנו פותחים בקרוב בתהליך כלל-ארגוני של איתור מערכי שטח חדשים לגיוס סוהרים ולקצונה. סוהרים שיימצאו מתאימים לשמש כמערכי שטח, יעברו הכשרה בממד"ה ויוכלו להשתלב בגיבושים ובמרכזי הערכה בהקדם.

מחקר ארגוני בממד"ה

תחום המחקר בממד"ה שם בראש מעייניו את פיתוח הידע וקידום תהליכי למידה הנוגעים לסגל הכליאה בשירות. השנה עסק תחום המחקר במגוון נושאים באמצעות ביצוע סקרים:

סקר אקלים ארגוני, 2009 - הסקר הקיף את כל יחידות השטח, יחידת 'נחשון' ועובדי המטה. ממצאי הסקר הוצגו למפקדי היחידות, לממ"זים ולחברי הספ"כ. בימים אלה אנו שוקדים על תוצאות הסקר בקרב עובדי המטה ולוחמי 'נחשון'. סקר נוסף ייערך ברבעון האחרון של 2010.

סקר עבור מחלקת חטו"ש - הסקר בוחן את שביעות רצונם של העובדים הסוציאליים וקצינות החינוך ואת מאפייני התפקידים הייחודיים להם.

סקר מערכת 'קידמה' החדשה - לבחינת שביעות רצון המשתמשים במערכת ועמדותיהם.

סקר עבור יחידת הדוברות - לבחינת השפעת הסיוע המודרניים בבתי הסוהר על עמדת המבקרים כלפי שב"ס.

סקר מתוכנן בקרב עובדי אגף האסיר - בנוגע לשינויים הארגוניים באגף בשנה האחרונה.

סקר שביעות רצון מגויסים חדשים - לגבי השירות הניתן בלשכת הגיוס, וסיוע בעריכת סקר לבחינת הסיבות לנשירת חיילי חובה מהשירות.

נוסף על כך, מפרסם תחום המחקר חומרים כתובים בעולם הכליאה ומיועדים לשימושכם הרחב:

מאגר מידע - תחום המחקר עסק השנה בבניית מאגר מידע במערכת 'מופת', של מאמרים העוסקים בסגל כליאה. המאגר מונה כבר יותר מ-100 תקצירי מאמרים באנגלית ובעברית!

"מידע ממד"ה" - תקציר מאמר המופץ בכל חודש לבכירי הארגון, ולגורמים נוספים המעוניינים בו. המאמרים דנים בסוגיות ניהול סגל, מדעי ההתנהגות ופיתוח ארגוני, בדגש על עולם הכליאה.

סיוע לצורך לימודים

ועדת ההשתלמויות של מינהל משאבי אנוש דנה בבקשות סוהרים לסיוע במענק כספי ובשעות היעדרות, לצורך לימודים אקדמיים או מקצועיים בעלי זיקה לתפקיד. הסוהרים שרוצים להגיש בקשה צריכים לעמוד בקריטריונים הבאים: ותק (שלוש שנים), שתי חוות-דעת בציון גבוה, ללא דיונים משמעותיים בשנתיים שלפני הגשת הבקשה, המלצת המפקד הישיר ומפקד המחוז. לכל בקשה צריך לצרף מערכת שעות, טופס התחייבות של הלומד וקבלות המעידות על תשלום למוסד הלימודים.

הצטרפו למקהלה!

להקת הזמר של שירות בתי הסוהר מחדשת ומתחדשת. הלהקה, בניהולו המוסיקלי של עופר קץ, מונה כעשרה אנשי סגל. מדי שנה מחדשת הלהקה את הרפרטואר המוסיקלי שלה ומייצגת את שב"ס במגוון אירועים

ארגוניים. הלהקה תשמח לצרף אל שורותיה חברים נוספים.

סיוע לימודים

השנה פורסמה תוכנית סיוע לימודיים חדשה לסגל שב"ס, שנבנתה בהתאם לערכי הארגון. לכל יחידה מוקצים שלושה סיוע לימודיים בשנה, במסגרתם זוכים הסוהרים להדרכה, ביקור במוזיאון וארוחת צהריים. נכון למועד כתיבת הדברים, מקום הסיוע המועדף על סגל שב"ס השנה הוא - ירושלים.

תוכנית שדרוג לעו"סים

במסגרת השנה הוחל ביישום תוכנית כוללת לשדרוג תנאי העסקה ומסלולי קידום של עובדים סוציאליים בארגון. התוכנית גובשה על ידי מינהל מש"א, בשיתוף גורמי תכנון והגורמים המקצועיים ובהתאם להנחיית הנציב. התוכנית נועדה לשדרוג עו"סים המשרתים כבר בשב"ס, אבל גם לשדרוגם של מגויסים עתידיים, בהתבסס על שינוי תמהיל תקינת העו"סים, תוך הגדלת מספר תקני הקצונה ופריסה ארצית מאוזנת.

בין השאר מגובשת בימים אלה במינהל ההדרכה, כחלק מהתוכנית מתכונת ייחודית של הכשרה לקצונה לאוכלוסיית העובדים הסוציאליים, על פיה תוענק קדימות לעו"סים שהשינוי למעמד קצונה ישתלם להם מבחינת שכרם. כמו כן, כחלק ממסלול הגיוס העדכני לעו"סים, נקבע שיבנה מסלול קידום מובנה לתחום. דרגת הגיוס כבד"א תהווה דרגת 'גישור' בלבד, למשך שנתיים-שלוש, עד ליציאה לקצונה למתאימים. לבעלי ניסיון מקצועי משמעותי של חמש שנים ומעלה, יתאפשר גיוס כבר בדרגת קצונה.

פעילות לרווחת הסוהר ולטיפוחו

יחידת הרווחה של שב"ס מובילה מדיניות ליצירת תנאים לרווחת הסוהר ולטיפוחו. בשנה שעברה ערכה היחידה מיזמים שונים, הקשורים לתהליך הפרישה של סוהרים. בין השאר נוסד כנס 'קפה ומאפה' לפורשים, נפתח 'מרכז פרישה' לסוהרים לפני פרישה, פעם בחודש, וכן התקיימו סדנאות פרישה לגמלאים. הסדנאות מתקיימות שלוש פעמים בשנה, והסדנה הקרובה תתקיים בספטמבר-אוקטובר 2010.

הפעילות למען הפורשים היא רק חלק מהמאמצים שמשקיעים קציני הרווחה למען קידומו של המשאב האנושי בשירות. רק באפריל השנה הסתיים קורס

חדשות מינהל הדרכה

קצינים ואקדמאים - 100!

המחזור הראשון של תוכנית קצינים ואקדמאים יצא לדרך במאי. מדובר בתוכנית שתהפוך את האקדמיזציה לחלק בלתי נפרד מכללי הכשרת הקצונה בשב"ס, ותהיה מנוף למצוינות ארגונית. התוכנית כוללת לימודי

תת־גונדר אשר וקנין מברך את החניכים

תואר ראשון בקרימינולוגיה במכללת אשקלון. לצד קבלת דרגות הקצונה, יקבל כל בוגר גם תעודת תואר ראשון, וכך - כל קצין שב"ס יהיה גם אקדמאי. מסלול נוסף נפתח באוניברסיטת בר־אילן ללימודי תואר שני במינהל ומדיניות ציבורית. מסלול זה, מיועד לחניכי קורס פיקוד ומטה.

תוכנית האקדמיזציה מנוהלת ומובלת באחריות מנהל ההדרכה, בראשות תת־גונדר אשר וקנין, יחד עם ראש ענף תורה והדרכה, סגן גונדר דפנה דואיב. את התוכנית מרכזת רב־כלאי אלונה ז'רד'בסקי.

המחזור הראשון שיצא לדרך במאי עתיד לסיים את דרכו בעוד כשנה וחצי, בינואר 2012. המחזור של לימודי תואר מוסמך, שהחל ביולי, יסתיים עוד קודם לכן, באוקטובר 2011. בסך הכול ילווה הפרויקט כ־100 לומדים במקביל. אין ספק, אומרים במחלקת ההדרכה, שהתוכנית תצעיד את הארגון קדימה. הקצין החושב, הסקרן והידען הוא דור העתיד של שב"ס.

קידום בריאות הסוהר

תוכנית "בריאות הסוהר" בשב"ס היא תוכנית מורכבת, כוללת ומקיפה, המתמקדת בקידום בריאותו של הסוהר ובכלל זה קידום רווחתו ואיכות חייו. להלן הצעדים שננקטו בארגון כדי לקדם את התוכנית:

ימי בריאות - בינואר 2008 הנחה פיקוד שב"ס לגבש תפיסה כוללת של קידום בריאות הסוהר על ידי ניהול שינוי באורח חייו ושיפור סביבת עבודתו. התנעת התוכנית בוצעה באמצעות הקניית ידע בתחום, "ימי בריאות" ביחידות, וחשיפה של הסוהרים למיזם.

פעילות גופנית - אחת הפעולות החשובות המבוצעות במסגרת תוכנית "בריאות הסוהר" היא תוכנית "התערבות אישית". מטרתה - לאפשר לכל סוהר לבצע פעילות גופנית בהתאם ליכולתו. כחלק מהתוכנית הופצה הנחיה, המחייבת את הסוהרים לבצע פעילות גופנית פעמיים בשבוע, על חשבון שעות העבודה. כדי שניתן יהיה להכין עבור כל סוהר תוכנית אימון אישית, אותרו ביחידות סוהרים בעלי זיקה לתחום האימון הגופני ואלה נשלחו לקורס מדריכי כושר גופני וחדר כושר. כמו כן הוקמו חדרי כושר בבתי הכלא והוצב שילוט במסלולים המיועדים להליכה.

"אנשי הברזל" - מערכת מחשוב ייחודית שהוקמה בשיתוף מינהל טכנולוגיות ומינהל הדרכה. המערכת מרכזת את נתוני הפעילות הגופנית ומאפשרת מעקב אישי.

מזון בריא - התוכנית מקודמת על ידי מחלקת הלוגיסטיקה. במסגרתה מבוצעת התערבות במטבח הכוללת שינוי הרגלי הצריכה בחדרי האוכל, שינוי שיטות הבישול במטבח ועדכון התפריטים. לצורך כך עברו הטבחים הכשרה והשתלמות בקורס מנהלי מטבחים וביום הדרכה שנתי.

מניעת מחלות - מחקרים מראים כי ירידה במשקל, הפסקת עישון ופעילות גופנית מפחיתים את הסיכון ללקות במחלות. נוסף על ימי הבריאות, מתקיימות ביחידות סדנאות לתזונה נכונה, לירידה במשקל ולפעילות גופנית. **סביבה ללא עישון** - ההחלטה על סביבה נקייה מעישון אוסרת עישון במבני שב"ס וברכבי שב"ס באופן מוחלט, ומחייבת את המעשנים לעשן מחוץ למבנים, בשטחים לא מקורים.

יום עיון בנושא האסירים הבטחוניים ביוזמת בי"ס ניר

יום עיון בנושא האסירים הבטחוניים והרחוב הפלשתיני התקיים בשב"ס ביוזמת בית ספר 'ניר' ובחסות מינהל ההדרכה, במטרה להרחיב ולהעמיק את הידע לגבי אוכלוסייה זו.

בשירות בתי הסוהר כלואים היום כ־10,000 אסירים בטחוניים. הבנת השפה, המנטליות והמאפיינים של אוכלוסייה זו - חשובה באופן משמעותי להצלחת שב"ס בייעודו להחזיק את האסירים הבטחוניים במשמורת בטוחה, תוך שמירה על כבודם ומילוי צורכיהם.

ביום העיון לקחו חלק מרצים משב"ס ומחוצה לו. גנ"מ דקר אילת, מפקד כלא 'גלבע', דיבר על הפיקוד בבית סוהר בטחוני ועל הצורך להבין את המנטליות הערבית כגורם מכריע בניהול הכלא. השתתפו גם פקד אבנר סער מיחידת המו"מ של משטרת ישראל, שהרחיב בנושא המחבלים המתאבדים, וסג"ד ד"ר יובל ביטון, קמ"ן 'קציעות' שתיאר, בין השאר, את מאפייניהם של ארגוני הטרור השונים.

נוסף ליום העיון, הפיק בית ספר 'ניר' לקסיקון מונחים עם ציון ימי אזכור פלשתיניים, ומילון מונחים שגורים בפי האסירים הבטחוניים, לשימושם של אנשי הסגל הבאים אתם במגע.

פתרונות למניעת אובדנות - ביום עיון

יום עיון בנושא מניעת אובדנות בשב"ס נערך בחודש אפריל ב"בית מורשת", בחסות מינהל ההדרכה. מטרת יום העיון היתה חשיפה והעלאת המודעות לנושא מניעת אובדנות, לצד מתן כלים טיפוליים להתמודדות וסיוע לאסיר האובדני. לקחו בו חלק מפקדי בתי סוהר, אנשי מערך הטיפול, מפקדי משמרת, משתתפי קורס קציני רווחה ואנשי מטה הנציבות.

יום העיון נבנה, כפי שהציג אותו ראש מינהל ההדרכה, מנקודת מבט אופטימית, והנושא הוצג מזוויות שונות: זווית פיקודית, טיפולית, מקצועית ורגשית.

רק מאמץ משולב של כלל הסגל המטפל באסירים יצמצם את מקרי האובדנות בין כותלי בית הסוהר - הסביר ראש מנהל ההדרכה, תג"ד אשר וקנין, והוסיף: "אין דרך אחת למניעת האובדנות, יש סט של פתרונות ויש להתאים פתרון לרונטי לכל אדם".

את המסר העיקרי של יום העיון סיכם הנציב, רבי־גונדר בני קניאק: "אחד היעדים המרכזיים שלנו הוא לדעת להתמודד באומץ עם תופעת האובדנות. אנו מסוגלים, כארגון, לטפל בכך באופן מקצועי. סוד ההצלחה טמון בסוהר ובתחושת היחידה, שעושה ככל הניתן כדי למנוע את התופעה".